

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: V. I.**, zastoupen JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Mansfeldova 792/3, Praha 9, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 2006, č. X v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. 9. 2006, č. j. 42 Cad 111/2006 - 16,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaná **je povinna** nahradit žalobci náklady řízení ve výši 1600 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Lubomíra Müllera.

Odůvodnění:

Žalovaná (dále též „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým bylo pro nezákonnost zrušeno její výše uvedené rozhodnutí a věc jí vrácena k dalšímu řízení. Rozhodnutím č. X ze dne 16. 3. 2006 stěžovatelka zvýšila žalobci starobní důchod podle ustanovení § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“), s odůvodněním, že procentní výměra důchodu byla zvýšena o 195 Kč za 13 měsíců věznění a vazby.

Stěžovatelka v kasační stížnosti napadá právní závěry krajského soudu, že žalobci náleží zvýšení starobního důchodu dle ustanovení § 27 odst. 7 písm. b) zákona o soudní rehabilitaci za dobu výkonu vazby od 27. 9. 1975 do 31. 10. 1975 a dobu vazby a věznění od 19. 4. 1982 do 19. 4. 1983 nejen za 13 měsíců, ale navíc i za 4 dny, tj. za alikvotní část

14. měsíce. Stěžovatelka je toho názoru, že odškodnění dle zákona o soudní rehabilitaci spočívá především v nárocích upravených v ustanovení § 23 citovaného zákona, ve kterém je vzhledem ke smyslu a účelu zákona důvodný extenzivní výklad přijatý Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem obrany pro odstranění křivdy. Promítnutí tohoto odškodnění až do oblasti důchodového zabezpečení však dle stěžovatelky extenzivní výklad ustanovení § 25 odst. 7 citovaného zákona neodůvodňuje, zvláště jestliže zákon dává poškozenému možnost volby způsobu odškodnění buď zhodnocením celé předmětné doby jako doby pokračování v zaměstnání (pracovní činnosti), kterou poškozený konal před vzetím do vazby (nástupu trestu) dle odstavce 1 až 6 předmětného ustanovení, nebo poskytnutím příplatku k důchodu dle odstavce 7 předmětného ustanovení.

Stěžovatelka namítá, že zákon stanoví měsíční příplatek k důchodu pevnou částkou za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody, přičemž měsícem se obecně rozumí 30 dnů. Stěžovatelka je toho názoru, že příplatek k důchodu náleží za každých 30 dnů vazby a výkonu trestu a že z dikce zákona nevyplývá, že by měl být poskytnut i za kratší dobu. Stěžovatelka naopak namítá, že pokud by měl příplatek náležet v poměrné výši i za kratší dobu než je měsíc, muselo by to být v zákoně výslovně vyjádřeno.

Závěrem stěžovatelka uvádí, že ve svém rozhodnutí zohlednila celou dobu vazby a výkonu trestu žalobce, přestože tuto dobu nevymezila v odůvodnění svého rozhodnutí v rozsahu dnů; s ohledem na ustanovení § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci jsou totiž rozhodující pouze měsíce věznění, nikoliv jednolitě dny, a počet měsíců byl v rozhodnutí stanoven v souladu s prokázanou dobou věznění. Stěžovatelka navrhuje napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Z obsahu správního a soudního spisu zjistil Nejvyšší správní soud tyto relevantní skutečnosti:

Stěžovatelka výše označeným rozhodnutím rozhodla, že žalobci „upravuje od 6. 4. 2005 starobní důchod podle ustanovení § 25/7 zákona č. 119/1990 Sb., v platném znění“. V odůvodnění rozhodnutí stěžovatelka uvedla, že „procentní výměra důchodu byla zvýšena o 195 Kč za 13 měsíců věznění a vazby“.

Proti rozhodnutí stěžovatelky podal žalobce žalobu. V ní v první řadě namítal nepřezkoumatelnost rozhodnutí, neboť stěžovatelka neuvedla, dle jakého písmene příslušného ustanovení rozhodla, a dále nespecifikovala konkrétní dobu, za kterou příplatek k důchodu přiznává. Žalobce dále především namítal věcnou nesprávnost rozhodnutí a tvrdil, že mu příplatek náleží i za alikvotní část 14. měsíce, neboť byl nezákonně vězněn celkem po dobu 13 měsíců a 4 dnů.

Krajský soud v Praze rozhodnutí stěžovatelky zrušil pro nezákonnost a věc jí vrátil k dalšímu řízení. V napadeném rozhodnutí krajský soud uvedl, že pojem „15 Kč za každý měsíc“ lze vykládat jednak tak, že podmínkou pro přiznání odškodnění je strávení celého měsíce, případně dalších celých měsíců, ve vazbě nebo výkonu trestu, nebo jej lze vykládat jako nástroj pro výpočet finanční částky odškodnění připadající na libovolné časové období strávené ve vazbě nebo trestu. Za situace, kdy zákonodárce nedal jednoznačně návod k výkladu předmětného pojmu a zároveň se jedná o odškodnění křivdy spadající do sféry veřejného práva, bylo dle krajského soudu nutno vyložit předmětný pojem ve prospěch žalobce a použít výklad předmětného pojmu pro žalobce příznivější. Krajský soud tak napadeným rozhodnutím zavázal stěžovatelku odškodnit žalobce i za 4 dny přesahující 13 měsíců.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí v mezích řádně uplatněného kasačního důvodu a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V dané věci je předmětem sporu výklad pojmu „měsíc“ obsaženého v ustanovení § 25 odst. 7 písm. b) zákona o soudní rehabilitaci, podle něhož *„poškozený může žádat, aby mu byly místo nároků vyplývajících z ustanovení předchozích odstavců poskytnuty měsíční příplatky k důchodu v částce (...) b) 15 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody v ostatních případech. Příplatek k důchodu se poskytuje ode dne 1. 7. 1990, byl-li poškozený k tomuto dni poživitelem důchodu. Stane-li se poškozený poživitelem důchodu po tomto dni, poskytuje se příplatek k důchodu od přiznání důchodu. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru starobního důchodu stanovenou zvláštním předpisem.“*

Stěžovatelka zastává právní názor, že v daném případě lze poskytnout příplatek k důchodu výhradně za každých třicet po sobě následujících dní. Stěžovatelka přiznala žalobci příplatek k důchodu pouze ve výši 195 Kč měsíčně, neboť žalobce strávil ve vazbě a ve vězení 401 den, tedy výkladem stěžovatelky pouze 13 běžných měsíců, za které žalobci vznikl nárok na příplatek k důchodu. Podle názoru Nejvyššího správního soudu, který podrobně prezentoval již ve svém rozsudku č. j. 3 Ads 15/2006 - 49 ze dne 25. 10. 2006 www.nssoud.cz, zákon o soudní rehabilitaci nestanoví v ustanovení § 25 odst. 7 písm. b) jako podmínku vzniku nároku na příplatek k důchodu pobyt ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody v celých měsících; ze zákona vyplývá, že jakákoliv doba strávená ve vazbě či ve výkonu trestu odnětí svobody je dobou, za kterou má být poskytnuto odškodnění, v daném případě příplatek k důchodu. Ustanovení § 25 odst. 7 písm. b) zákona o soudní rehabilitaci je pak pouze technickým vyjádřením způsobu výpočtu odškodnění formou příplatku k důchodu, stanoví-li, že za každý měsíc vazby či výkonu trestu odnětí svobody náleží příplatek k důchodu ve výši 15 Kč měsíčně. Za každý den trvání vazby a výkonu trestu nad dobu ukončených měsíců je pak třeba podle názoru Nejvyššího správního soudu poskytnout alikvotní část z uvedené měsíční částky. V souzené věci tedy žalobci náleží příplatek k důchodu zvýšený ještě o alikvotní část měsíčního navýšení ve výši čtyř třicetin.

Nejvyšší správní soud musí rovněž poukázat na nález Ústavního soudu ze dne 12. 3. 2001, sp. zn. II. ÚS 187/2000, v němž Ústavní soud dospěl k závěru, že *„záměrem rehabilitace nelze bránit pozitivněprávním dogmatismem při výkladu právních norem. Rehabilitační předpisy je zapotřebí s ohledem na jejich smysl a účel interpretovat extenzivně ve prospěch postižených osob. Na rozdíl od restitucí majetku takový výklad nemůže vést k nepřipustným zásahům do práv jiných osob.“* Právní názor krajského soudu vyjádřený v napadeném rozhodnutí je tak výsledkem ústavně konformního výkladu jdoucího ve prospěch účastníka řízení, nezasahujícího nepřipustně do práv jiných osob a respektujícího smysl a účel rehabilitačních zákonů.

Nejvyšší správní soud se nemůže ztotožnit s názorem stěžovatelky, že odškodnění dle zákona o soudní rehabilitaci spočívá především v nárocích upravených v ustanovení § 23 citovaného zákona a pouze u těchto nároků je vzhledem ke smyslu a účelu zákona důvodný extenzivní výklad pro odstranění krivdy. Účelem zákona o soudní rehabilitaci je mimo jiné

zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění (§ 1 citovaného zákona). Dle důvodové zprávy přispívá k dosažení plné rehabilitace i úprava nároků v rámci důchodového zabezpečení. Nejvyšší správní soud tak nemůže přijmout názor stěžovatelky, že promítnutí odškodnění do oblasti důchodového zabezpečení je podružné vůči „hlavním“ nárokům upraveným v ustanovení § 23 předmětného zákona.

S ohledem na výše uvedené neshledal Nejvyšší správní soud stěžovatelkou tvrzenou nezákonnost napadeného rozhodnutí, námitku stěžovatelky neshledal důvodnou a kasační stížnost proto jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelce právo na náhradu nákladů řízení nenáleží (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Jelikož měl žalobce ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení vůči stěžovatelce (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Na základě vyjádření žalobce a na základě skutečností zřejmých ze spisu přiznal Nejvyšší správní soud žalobci náhradu nákladů řízení spočívajících v odměně zástupce žalobce za dva úkony právní služby dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění účinném ke dni provedení úkonů, společně s paušální náhradou hotových výdajů podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Pro zaplacení této částky soud stěžovatelce stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu